

ISSN 2224-5294

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Л А Р Ы

ИЗВЕСТИЯ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ҚОҒАМДЫҚ ЖӘНЕ ГУМАНИТАРЛЫҚ
ҒЫЛЫМДАР СЕРИЯСЫ

СЕРИЯ ОБЩЕСТВЕННЫХ
И ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

2 (300)

НАУРЫЗ – СӘУІР 2015 ж.

МАРТ – АПРЕЛЬ 2015 г.

MARCH – APRIL 2015

1962 ЖЫЛДЫҢ ҚАҢТАР АЙЫНАН ШЫҒА БАСТАҒАН

ИЗДАЕТСЯ С ЯНВАРЯ 1962 ГОДА

PUBLISHED SINCE JANUARY 1962

ЖЫЛЫНА 6 РЕТ ШЫҒАДЫ

ВЫХОДИТ 6 РАЗ В ГОД

PUBLISHED 6 TIMES A YEAR

АЛМАТЫ, ҚР ҰҒА

АЛМАТЫ, НАН РК

ALMATY, NAS RK

Б а с р е д а к т о р

ҚР ҰҒА академигі

Пралиев С. Ж.

Р е д а к ц и я а л қ а с ы:

эк. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Баймұратов У.Б.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Байпақов К.М.**; филос. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Есім Г.Е.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қирабаев С.С.**; эк. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қошанов А.К.**; эк. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Нәрибаев К.Н.** (бас редактордың орынбасары); филос. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Нысанбаев А.Н.**; заң ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Сабикенов С.Н.**; заң ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Сулейменов М.К.**; эк. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Сатубалдин С.С.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбжанов Х.М.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбусейтова М.Х.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Байтанаев Б.А.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Жақып Б.А.**; фил. ғ. докторы, проф., чл.-корр. НАН РК **Қалижанов У.К.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Қамзабекұлы Д.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Қожамжарова Д.П.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Қойгелдиев М.К.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Құрманбайұлы Ш.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Таймағанбетов Ж.К.**; социол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Шәукенова З.К.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА құрметті мүшесі **Дербісәлі А.**

Р е д а к ц и я к ең е с і:

Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Белостечник Г.** (Молдова); Әзірбайжан ҰҒА академигі **Велиханлы Н.** (Азербайджан); Тәжікстан ҰҒА академигі **Назаров Т.Н.** (Тәжікстан); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Рошка А.** (Молдова); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Руснак Г.** (Молдова); Әзірбайжан ҰҒА корр. мүшесі **Мұрадов Ш.** (Әзірбайжан); Әзірбайжан ҰҒА корр. мүшесі **Сафарова З.** (Әзірбайжан); э. ғ. д., проф. **Василенко В.Н.** (Украина); заң ғ. докт., проф. **Устищенко В.А.** (Украина)

Главный редактор

академик НАН РК

С. Ж. Пралиев

Редакционная коллегия:

докт. экон. н., проф., академик НАН РК **У.Б. Баймуратов**; докт. ист. н., проф., академик НАН РК **К.М. Байпаков**; докт. филос. н., проф., академик НАН РК **Г.Е. Есим**; докт. фил. н., проф., академик НАН РК **С.С. Кирабаев**; докт. экон. н., проф., академик НАН РК **А.К. Кошанов**; докт. экон. н., проф., академик НАН РК **К.Н. Нармбаев** (заместитель главного редактора); докт. филос. н., проф., академик НАН РК **А.Н. Нысанбаев**; докт. юр. н., проф., академик НАН РК **С.Н. Сабиков**; докт. экон. н., проф., академик НАН РК **С.С. Сатубалдин**; докт. юр. н., проф., академик НАН РК **М.К. Сулейменов**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Х.М. Абжанов**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **М.Х. Абусейтова**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Б.А. Байтанаев**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Б.А. Жакып**; докт. фиол. н., проф., чл.-корр. НАН РК **У.К. Калижанов**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Д. Камзабекулы**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Д.П. Кожамжарова**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **М.К. Койгельдиев**; докт. фил. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Ш. Курманбайулы**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Ж.К. Таймаганбетов**; докт. социол. н., проф., чл.-корр. НАН РК **З.К. Шаукенова**; д. фил. н., проф., Почетный член НАН РК **А. Дербисали**

Редакционный совет

академик НАН Республики Молдова **Г. Белостечник** (Молдова); академик НАН Азербайджанской Республики **Н. Велиханлы** (Азербайджан); академик НАН Республики Таджикистан **Т.Н. Назаров** (Таджикистан); академик НАН Республики Молдова **А. Рошка** (Молдова); академик НАН Республики Молдова **Г. Руснак** (Молдова); чл.-корр. НАН Азербайджанской Республики **Ш. Мурадов** (Азербайджан), член-корр. НАН Азербайджанской Республики **З.Сафарова** (Азербайджан); д. э. н., проф. **В.Н. Василенко** (Украина); д.ю.н., проф. **В.А. Устименко** (Украина)

Известия Национальной академии наук Республики Казахстан. Серия общественных и гуманитарных наук. ISSN 2224-5294

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы)

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан № 10894-Ж, выданное 30.04.2010 г.

Периодичность 6 раз в год

Тираж: 3000 экземпляров

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, 220, тел. 272-13-19, 272-13-18,

www.nauka-nanrk.kz / social-human.kz

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2015 г.

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75

Editor in chief

S.Zh. Praliyev,
academician of NAS RK

Editorial board:

U.B. Baymuratov, dr. econ. sc, prof., academician of NAS RK; **K.M. Baipakov**, dr. hist. sc., prof., academician of NAS RK; **G.Ye. Esim**, dr. philos. sc., prof., academician of NAS RK; **S.S. Kirabayev**, dr. phil. sc., prof., academician of NAS RK; **A.K. Koshanov**, dr. econ. sc, prof., academician of NAS RK; **K.N. Naribayev**, dr. econ. sc., prof., academician of NAS RK (deputy editor-in-chief); **A.N. Nysanbayev**, dr. philos. sc., prof., academician of NAS RK; **S.N. Sabikenov**, dr. jur. sc., prof., academician of NAS RK; **M.K. Suleimenov**, dr. jur. sc., prof., academician of NAS RK; **S.S. Satubaldin**, dr. econ. sc., prof., academician of NAS RK; **Kh.M. Abzhanov**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **M.Kh. Abusseitov**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **B.A. Baitanayev**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **B.A. Zhakyp**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **U.K. Kalizhanov**, dr. phil. sc., prof., corr. member of NAS RK; **D. Kamzabekuly**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **D.P. Kozhamzharova**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **M.K. Koigeldiev**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **Sh. Kurmanbaiuly**, dr. phil. sc., prof., corr. member of NAS RK; **Zh.K. Taymaganbetov**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **Z.K. Shaukenova**, dr. soc. sc., prof., corr. member of NAS RK; **A. Derbisali**, dr. phil. sc., prof., honorary member of NAS RK

Editorial staff:

G. Belostechnik, NAS Moldova academician (Moldova); **N. Velichanly**, NAS Azerbaijan academician (Azerbaijan); **T.N. Nazarov**, NAS Tajikistan academician (Tajikistan); **A. Roshka**, NAS Moldova academician (Moldova); **G. Rusnak**, NAS Moldova academician (Moldova); **Sh. Muradov**, NAS Azerbaijan corr.member (Azerbaijan); **Z. Safarova**, NAS Azerbaijan corr.member (Azerbaijan); **V.N. Vasilenko**, dr. econ. sc., prof. (Ukraine); **V.A. Ustimenko**, dr. jurid. sc., prof. (Ukraine)

News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Series of Social and Humanities.
ISSN 2224-5294

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty)

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of information and archives of the Ministry of culture and information of the Republic of Kazakhstan N **10894-Ж**, issued 30.04.2010

Periodicity: 6 times a year

Circulation: 3000 copies

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 219, 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18,

www:nauka-nanrk.kz / social-human.kz

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2015

Address of printing house: ST "Aruna", 75, Muratbayev str, Almaty

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

ISSN 2224-5294

Volume 2, Number 300 (2015), 186 – 189

UDC 373.1

The role of communicative competence in the learning of foreign language

Ismagulova R.S.

irauzya@mail.ru

Kazakh National Technical University after K.I.Satpayev, Almaty, Kazakhstan

Key words: communicative competence, communication, components, learning process.

Abstract. In this article, the formation of communicative competence in the process of learning foreign language in school was considered carefully. When implementing communicative competence students should be able to communicate in a foreign language and be ready and able to live in a modern multicultural world. Communicative competence includes various communicative components and sociocultural competence of human, providing the opportunity to navigate and adapt to the language environment. Success in the learning foreign language can be achieved only with the correct development of the communicative competence.

ӨОЖ 373.1

Коммуникативтік құзыреттіліктің шет тілін оқып үйренудегі рөлі

Исмагулова Р.С.

irauzya@mail.ru

Қ.И. Сатпаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университеті, Алматы, Қазақстан

Тірек сөздер: коммуникативтік құзыреттілік, қарым-қатынас, компоненттер, оқу процесі.

Аннотация. Бұл мақалада орта мектептерде шет тілін оқытып-үйретудегі коммуникативтік құзыреттілікті дамытудың жолдары, маңыздылығы, ақсаты, яғни оқушылардың шетелдік өзге тіл өкілдерімен түсінісіп, еркін қарым-қатынас жасауды оқып-үйренудің жолдары қарастырылады. Мәдени аралық мотивацияға алып келетін коммуникативтік құзыреттілік пен оның компоненттерін дамытуды қалыптастырудың тиімділігі мен қарым-қатынас кезіндегі маңыздылығына оқытудың барлық кезеңінде, жүйелі оқыту барысында ғана оқушылардың қол жеткізетіндігі және олардың тілді меңгеру жетістіктері екендіктеріне көз жеткізуге болатындығы баяндалады.

Шет тілін оқып-үйрену қазіргі таңда қолжетімді мәселе және мемлекет тарабынан қолдау тауып отыр. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында «Білім беру жүйесінің басты міндеті – ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға, дамытуға және кәсіптік шыңдауға бағытталған сапалы білім үшін қажетті жағдайлар жасау; жеке адамның шығармашылық, рухани, күш-қуат мүмкіндіктерін дамыту, адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру, даралықты дамыту үшін жағдай жасау арқылы ой-өрісін байыту» делінген [1]. Оқушылардың шет тіліне, әлемдік және ұлттық мәдениетке дұрыс бағыттағы көзқарастарын дамыту, ұлттық құндылықтарды сақтау, білім алуға мүмкіндік жасау- білім жүйесінің алдында тұрған маңызды мәселелер және оларды шешу міндеті жүктеледі.

Қоғамның даму кезеңінде еліміздің жоғарғы және орта мектептерінде білім беру мазмұнын коммуникативтік бағытта дамытуға күш сала отырып, білім беруді жаңашаландырудың жоғарғы деңгейдегі бағыттарының бірі ретінде білім жүйесінде ақпараттық және әлеуметтік-экономикалық пәндермен қатар шет тілін оқытуды жалпылай ақпараттандыруға қажетті жағдайлар жасалуы керек.

Орта мектептерде шет тілін оқытудың мақсаты – оқушыларға шетелдік білім берудің коммуникативтік құзыреттілігін дамытудың жоғарғы деңгейіне жету жетістіктері, яғни оқушылардың шетелдік және өзге тіл өкілдерімен түсінісіп, еркін қарым-қатынас жасай алуы болып табылады [2].

Шет тілін еркін меңгеру, тіпті шектеулі дәрежеде сөйлей білу – қыр-сыры көп аспектілердің бірі десек, ал қажырлы оқудың нәтижесі – коммуникативтік құзыреттілік – өте күрделі, көп компонентті құбылыс болғандықтан, шет тілін оқытудың мақсатына, яғни күрделі интеграциялық тұтастықты көрсете отырып, мәдени аралық құзыреттілікке алып келеді. Бұдан *мәдени аралық мотивация*, коммуникативтік қатынасқа түсетін екі немесе одан да көп қатысушылардың, әртүрлі әлеуметтік лингвоэтномәдени өкілдерінің байланыстарының туатынын білеміз. Ендеше, *мәдени аралық мотивацияға* алып келетін коммуникативтік құзыреттілікті төмендегідей деңгейде игеру керек:

- шет тілінің жүйелі білімін және тілдік құралдарды тілдік қатынас кезінде пайдалана білу;
- коммуникативтік икемділік, яғни түсіне білу, оны жеткізе білу (белгілі бір сферада, тақырыпта, ситуацияда);
- ауызша және жазбаша түрде байланыс жасай білу, түрлі көлемдегі мәліметтерді хабарлай білу, мәнді-мағыналы, жүйелі жауап қайтара білу, ойын жеткізе білу, мағлұмат ала білу, қатынас жасаушының ойын түсіне білу;
- түрлі мәліметтерді дыбысталған немесе жазылған мәтіндерден әртүрлі тәсілдермен ала білуде қолдана білу және талдау.

Шет тілін оқып-үйрену процесі кезінде коммуникативтік құзыреттіліктің мынандай компоненттерін дамытуға аса мән бергеніміз жөн [2]:

1. *Сөйлеу құзыреттілігі* – оқушылардың сөйлей алуы (диалогтық және монологтық сөйлеу), оқу және жазу;

Шет тілін оқытуда қойылған мақсатқа жету үшін оқытудың әр түрлі құралдарын пайдалану көзделген. Оқу құралдарына оқытуды ұйымдастыруда, оқыту-тәрбие процесін жүргізуде қолданылатын барлық материалдар жатады [3]. Әр оқу құралдарын тиімді пайдалану оқытушыға байланысты. Соған орай, ол қажетті нәтижеге қол жеткізе алады. Сөйлеу құзыреттілігін дамыту үшін төмендегідей оқу құралдарын пайдалану қажет:

– *оқулық* - оқытудың ең басты және негізгі құралы, ол оқытудың барлық әрекетін қамтитын оқу материалдарынан тұрады;

– *оқуға арналған кітап* - ол әр оқушының қолында болуы тиіс. Әр түрлі тақырыптардағы мәтіндерді оқу практикалық, тәрбиелік, білімділік, дамытушылық мақсаттарды жүзеге асырады [3];

– *оқу құралы* - жеке және өзіндік жұмысқа, практикалық сабаққа, ғылыми-зерттеу жұмыстарына арналған. Мұндай оқу құралдарын түгелдей немесе жартылай сол оқу орындарының мұғалімдері жасап шығаруы мүмкін;

– *аудио- және видеожазбалар* - ағылшын тілін оқытуда маңызды рөл атқарады. Ол балаларға ағылшын тілінде нақты ағылшынша сөйлеуді, яғни, ағылшынның сөйлеу мәнерін тыңдауға мүмкіндік береді, ол оқушылардың сөздерді дұрыс айту сапасын арттырады, тыңдау қабілетін дамытады;

– *компьютерлік программа, интернет жүйесі* - оқушылардың функционалды компьютерлік сауатын қамтамасыз етеді. Өз бетінше және қашықтықтан білім алуына мүмкіндік береді. Оқушылардың ең осал тұстары, жазбаша коммуникативтік икемділіктерін дамытады.

2. *Тілдік құзыреттілік* - сөйлеудің айтылу, лексикалық, грамматикалық жақтарын меңгеруді қамтиды, графика мен орфография. Тілдік құзыреттілікті дамытудың негізгі оқыту құралдары:

– *жұмыс дәптері* - үйде өздік жұмысты орындау үшін қажет, ағылшын тілінің графикасы мен орфографиясын меңгеруге, лексикалық грамматикалық материалдарды әр сабақта тапсырмаларды орындау кезінде игеруге мүмкіндік береді. Өзін-өзі тексеруге, түзетуге, бағалауға үйретеді [3];

– *таблицаалар, схемалар, үлестірмелі материалдар, түрлі-түсті суреттер* - мүмкіндігінше сөйлеу әрекетінің барлық түрлерін меңгерудегі қабілеттілігін дамыту мен қалыптастыру процесінде белсенді болуы мен даралануына мүмкіндік береді және де оқушылардың тілдік және сөйлеу бірліктерінің жинақталу процесін дамытады;

- оқулық;
- аудиоматериалдар;
- компьютерлік программа, интернет.

3. *Әлеуметтік-мәдени құзыреттілік* - оқып жатқан тілде сөйлейтін елдер туралы әлеуметтік-мәдени білімін жинақтауға (мінез-құлық, әдеп) және оны қарым-қатынаста қолдана білуге, сондай-ақ өз елін және оның мәдениетін өзгелерге жеткізе білуге үйрету. Қазіргі жаһандану заманында шет тілін оқытудағы әлеуметтік-мәдени компонентін дамыту – маңызды мәселелердің бірі.

Тіл үйренушінің өзге ортада әлеуметтік-мәдени құзыреттілігін келесідей құралдар арқылы дамытуға болады:

- *таспаға жазылған мәтіндер* (нақты шетелдік азаматтардың және тіл тасушылардың оқыған мәтіндер жазбасы);
- *видеоматериалдар* - олар кезіндегі және қазір де белгілі құралдар (олар сол елдің мәдениетін беруші беделді құрал);
- *виртуалды ену* – оқушылардың әлеуметтік-мәдени құзыреттілігін дамытудың тиімді құралы. Бұл виртуалды кеңістік интернет, басқа да компьютерлік технологиялармен бірге қолданылады [4].

Әлеуметтік-мәдени құзыреттілікті дамытудың ең тиімді құралы, әрине, *сол тілде сөйлейтін елдерде болып қайту*. Ондай елдерге барып қайтқан оқытушылар оқушылар үшін «көрнекті құрал» тәріздес, себебі, олардың сол ел туралы көрген-білгендері көп.

4. *Компенсаторлық құзыреттілік* - ақпаратты алуда және беруге тілдік құралдардың жетіспеу жағдайында қиындықтан шыға білу. Бұл құзыреттілік келесідей құралдар арқылы дамытылады:

- оқулық;
- интернет;
- *сол тілде сөйлейтін елде болып қайту*.

5. *Оқу-танымдық құзыреттілік* - жалпы және арнайы оқу, тілді өз бетінше үйренудің әдіс-тәсілдері, соның ішінде жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану. Оқу-танымдық құзыреттілікті дамытуға жататын құралдар:

– *әртүрлі сөздіктер* (ағылшынша-орысша, орысша-ағылшынша, түсіндірме). Оқушыларға жаттығуларды орындауда көп көмегі тиеді, білуге құмарлығын, тілге қызығушылығын арттырады [3];

- оқулық;
- *оқуға арналған кітап*;
- *оқу құралдары*;
- компьютерлік программалар, интернет.

Шет тілін оқытуда оқушылардың тілдік икемділігін одан ары дамытуды, ана тілінде, шет тілінде сөйлейтін елдердің жалпы мәдениетін, оның ұқсастығы мен айырмашылығын, ерекшеліктерін салыстыра отырып, түсіне білуге үйрену қабілеттерін дамыту қажет. Шет тілін оқыту процесінде оқушылардың сол ел туралы жеке көзқарастарын қалыптастыра отырып, осы тілде сөйлейтін өзге де елдің мәдени және рухани ерекшеліктері мен мәдени аралық қарым-қатынасқа қол жеткізу тәсілдерін талдап, тани білуге үйрете отырып, өз ана тілдерінің тіл мәдениеті мен өз елдерінің рухани құндылығын, мәдениетін шет тілде сөйлейтін елдермен салыстыруға, синтез жасай білуге мүмкіндік беру керек. Сын көзбен қарай отырып, өзге елдің өмір сүру дағдылары мен мәдениеті арқылы өздерінің дүниетанымын, білімін, ой-санасын дамыту көзделуі тиіс. Жоғарыда айтылған *педогогикалық* және *прагматикалық аспектілердің* бәрі ескеріле отырып, шет тілін оқытудың ең маңызды екі мақсаты негізделеді:

1. *когнитивті коммуникативтік мақсат*,
2. *когнитивті дамытушы мақсат*.

Когнитивті коммуникативтік мақсат ең алдымен оқушыларға аутенттік мәтіндерді оқыту арқылы беріледі және оған коммуникативтік іскерліктердің барлық түрлерін (оқу, тыңдау, сөйлеу, жазу) бірікіре оқыту арқылы шетелдік аутенттік мәтіндерді оқудағы өзгерістерді оқып-үйрену жатады. Негізгі ерекшеліктерді игере отырып, оқушы практикада, өмірлік жағдайда пайдалануға мүмкіндік алады.

Екінші мақсат – когнитивті дамытушы – ол бірінші мақсатпен тікелей байланысты және аутенттік мәтендерді оқыту процесінде қалыптасады. Шет тілін оқытудағы когнитивті дамытушы мақсат оқушылардың интеллектуалдық, эмоционалдық және танымдық қасиеттерімен бірге ойлау, сөйлеу қабілеттерін дамытуда тілдік формаларға мән бере отырып, лингвистикалық қызығушылыққа қол жеткізеді, демек, басты мақсатымыз когнитивті коммуникативтік мақсатқа алып келеді.

Қорыта келе, бұл мақсаттарға жету үшін оқыту этаптарынан өту керек. Көптеген түрлі тапсырмалар орындалуға тиіс. Сабақтардың сан алуан түрлерін өту – қажетті деңгейде еңбектенуді қажет етеді. Демек, оқытудың барлық кезеңінде жүйелі оқыту барысында ғана қол жеткізуге болады. Коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастырудың тиімділігі, қарым-қатынас кезіндегі маңыздылығы – оқушылардың тілді меңгеру жетістігі екеніне көз жеткіземіз.

ӘДЕБИЕТТЕР

- [1] Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы. - Алматы, 2008.
- [2] Биболетова М.З. Примерные программы среднего общего образования. Иностранные языки. – Москва, Просвещение. – 2005.
- [3] Рогова Г.В., Верещагина И.Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общего образовательных учреждениях. – Москва, Просвещение. – 2004.
- [4] Сафонова В.В. Коммуникативная компетенция, современные подходы к много уровневому описанию к методических целях. – Москва, НИЦ Еврошкола. – 2004.

REFERENCES

- [1] *The Law of Education of Kazakhstan Republic*. - Almaty, **2008**. (in Kaz.).
- [2] Biboletova M.Z. *Sample programs of secondary education. Foreign languages*. – Moscow, Prosvshenie. – **2005**. (in Russ.).
- [3] Rogova G.V., Vereshagina I.N. *Methodology of teaching English at the initial stage in the general Educational Institution*. – Moscow, Prosvshenie. – **2004**. (in Russ.).
- [4] Safonova V.V. *Communicative competence, modern approaches to multi-level description for methodological purposes*. – Moscow, RSC Euroschool. – **2004**. (in Russ.).

УДК 373.1

Роль коммуникативной компетенции в обучении иностранного языка

Исмагулова Р.С.

irauzya@mail.ru

Казахский национальный технический университет им. К.И. Сатпаева, г. Алматы, Казахстан

Ключевые слова: коммуникативная компетенция, общение, процесс обучения, компоненты

Аннотация. В данной статье рассматривается формирование коммуникативной компетенции в процессе обучения иностранного языка в средней школе. При реализации коммуникативной компетенции обучающиеся должны уметь общаться на иностранном языке и быть готовым и способным жить в современном поликультурном мире. Коммуникативная компетенция включает в себя различных коммуникативных компонентов и социокультурную компетенцию человека, обеспечивающие ему возможность ориентироваться и адаптироваться в языковой среде. Успех при обучении иностранному языку может быть достигнут только при правильном развитии коммуникативной компетенции.

ISMAGULOVA R.S.

MASTER OF EDUCATION, LECTURER OF THE DEPARTMENT OF FOREIGN LANGUAGES, INSTITUTE OF BASIC EDUCATION OF KAZAKH NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY AFTER K.I. SATPAYEV, ALMATY, KAZAKHSTAN

Поступила 15.03.2015 г.

МАЗМҰНЫ

Еспаев С.С. Әлемдік экономика және Қазақстан: жаңа үрдістері, міндеттері мен ұсыныстары.....	5
Сабден О., Аширов А. ХХІ ғасырдағы адамзат дамуының концепциясы және азық – түлік қауіпсіздігі.....	15
Днишев Ф.М. Жаңа технологиялық қалыптарды дамытуға мемлекеттік-жеке меншік әдістері.....	30
Бірімбетова Н.Ж. Қазақстанда жергілікті өзін-өзі басқаруды дамытудың ынталандыру тетіктері.....	36
Османов Ж.Д. Қазақстандағы бағалы қағаздар нарығының институционалды дамуы.....	42
Жаубасов Б. Тиімді мемлекеттік қызмет: сын-қатерлер мен шешімдер.....	49
Абдулвалиева Т.В. Машинажасау өнімінің тиімділігінің өсуін қамтамасыз етудің макроэкономикалық тетіктері.....	56
Айтжанова А.Д. Қазақстанның минералды-шикізаттық кешенінің тұрақты қызмет етуі мақсатында ресурстық-шикізаттық саясатты жетілдірудің векторлары.....	64
Халитова М. Қазақстан азаматтарының жинақталған зейнетақысына кепілдік беру жүйесін жетілдіру.....	71
Байбергенова Л.Ж., Шаймарданова В.К. Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінде гендерлік тетіктерді қолдану.....	77
Досманбетова М.С., Рузанов Р.М. К.-Э. Свейбидің материалды емес активтерге мониторы негізіндегі қазақстандық кәсіпорындардың зияткерлік капиталын бағалау.....	83
Турсынбаева Д.К., Жадигерова О.Ж., Бекжанова Т.К. Көленкелі экономиканың көлемін бағалау әдістері және оның жетілдіру жолдары.....	90
* * *	
Аюпова З.К., Құсайынов Д.Ө. Қазақстан Республикасындағы азаматтық қоғам қалыптасуының теориялық алғышарттары мен тарихы.....	97
Жанакова Н.Н., Бабажанова Ж.А. Кедейлікпен күрестегі әлемдік саясат: Нидерланды, Германия, Қытай тәжірибесі.....	105
Жохов А.Л., Рақымбек Д., Юнусов А.А., Сайдахметов П.А. ² , Оразалиева Р.Н. Кәсіби мәдениет - қазіргі заманғы білім беруді жақсартудың басты бағдары.....	112
Сабдалиева Ә.К. Асан Қайғы мен Қазтуған жыраудың шығармаларындағы діни сөздер.....	119
Қожамқұлова Ж.Ж., Қойшиева Т.Қ., Есентаев Қ.Ө. Болашақ мұғалімдерді кәсіби дайындау үдерісінде ақпараттық технология құралдарына оқытуды жобалау негіздері.....	125
Досжан Р.К. Қазақ мәдениетінің дамуына үлес қосқан данышпандар - Абай пен Шәкәрімнің рухани бірлігі.....	129
Кенжебаев Д.А. Әскери-ғарыш саласының тарихи зерттеуі әдіснаманың кейбір сұрақтары.....	133
Плохих Р. В., Бекарыстанова Л. Б., Келинбаева Р. Ж. Елді-мекенді аумақтардың тұрақты дамуы үшін әлеуметтік инфроқұрылымды зерттеудегі ГАЖ.....	140
Байжолова Р.А., Абылкасимова Ж.А. Ұлттық еңбек нарығындағы жұмыспен қамту және тұрғындардың экономикалық белсенділігінің арақатынасы.....	152
Турмамбеков Т.А. Т., Саидхметов П. А., Нуруллаев М.А., Серимбетова А.Е. Мектеп оқушыларының физикадан білімін және шеберлігін критериялы бағалаудың мәселелерін шешудің кейбір негіздері мен жолдары.....	159
Бәбіжан Б.Ж. Қазақтың кәсіби әншілік өнерінің қалыптасуы және орындаушылық ерекшеліктері.....	168
Айтжанова Г.Д. Шет тілдері бойынша оқу құралдарында лексикалық жаттығуларды бекіту жүйесінің кластерлік әдісі.....	173
Исабаева С.Н., Чанбаева М.К., Скакова А.Ж., Рысқұлов Т. Интранет-портал бизнес жүргізудің тиімді құралы.....	183
Исмагулова Р.С. Коммуникативтік құзыреттіліктің шет тілін оқып үйренудегі рөлі.....	186
Дүйсенова Н.Б., Байқазиева Р.Т., Нүсіпбекова А.Н. Білім беру жүйесіндегі компьютерлік технологияны қолдану.....	190
Кердяшкина Г.В. Айтпаев А.Т. Кердяшкин В.В. Іле Аталау тауларындағы жаңадан табылған петроглифтар.....	193
Жүнісова Б.Н. Мемлекет пен ұлт құрау барысындағы тіл саясаты мен реформалары (Қазақстан мен Түркия мысалдарында).....	197
Сериев Б. А., Нұрмағанбет Е.Т. Мемлекеттік инвестициялық құқықтық саясат.....	205
Ізбасова А.Б. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекеттің тетігі және құқықтық құралдары.....	209
Абдукадирова Ж.А., Қурманбаева М.С. Ботаника пәнін оқытуда соя өсімдігінің онтогенезінде даму ерекшеліктерін студенттердің практикалық білімін арттыру мақсатында қолдану.....	212
Нурланова В.С. Балалар қоғамдық бірлестіктері – баланы әлеуметтендіру факторы.....	218
Анарбекова В.Э. Қырғыз халқының бірегей ескерткіш ретінде жанр «Koshok».....	221
Мусуралиева М.М. Ақпараттық ресурстар - Қырғыз Республикасының саяси қауіпсіздігі үшін құралы ретінде.....	227
Мураталиева Н.Х. Тұлғалық ерекшеліктері және болашақ бастауыш мектеп мұғалімдерінің сипаттамаларын зерттеу.....	232
Раева Ч.Т. Математика сабақтарында компьютерлік технологияны қолдану үшін дидактикалық талаптар.....	236
Өпендиев Т.Ө. Қазақстан аумағында неміс диаспорасының миграциялық толқынының пайда болу мәселелері.....	240
Жакупов Ж.А. Қазақ лингвофольклортануының ғылымтанулық тұғыры.....	248
Әліпбек А.З., Таутаева Г.Б. Жастармен әлеуметтік жұмыс жүргізудің психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері.....	256
Әліпбек А.З., Абдразакова М. Көру қабілеті бұзылған балалардың психофизиологиялық ерекшеліктері.....	263
Бектепова З.А. Заң сапасы: елеулі аспектілерін талдау.....	271
Тайторина Б.А., Тусупбекова С.К. Құқықтың қайнар көздері: заманауи заң ғылымдарындағы интерпретациялау мәселелері.....	276
Ақынова Ж.М. Шет тілін оқытуда интерактивті әдістерді қолдану арқылы студенттердің білім сапасын арттыру.....	287
Турдалиева Ә.Д., Ақынова Ж.М., Тұткабекова К.С. Шет тілін оқытуда ақпараттық-коммуникациялық технологияның мүмкіндігі мен тиімділігі.....	292

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИКА КАЗАХСТАНА И ГЛОБАЛЬНЫЕ ВЫЗОВЫ СОВРЕМЕННОСТИ

<i>Еспаев С.С.</i> Мировая экономика и Казахстан: новые тенденции, задачи и предложения.....	5
<i>Сабден О.С., Аширов А.</i> Концепция развития человечества в XXI веке и продовольственная безопасность.....	15
<i>Днишев Ф.М.</i> Методы государственно-частного партнерства в развитии новых технологических укладов.....	30

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

<i>Бримбетова Н.Ж.</i> Механизмы стимулирования развития местного самоуправления в Казахстане.....	36
<i>Османов Ж.Д.</i> Институциональное развитие рынка ценных бумаг в Казахстане.....	42
<i>Жаубасов Б.Ж.</i> Эффективная государственная служба: вызовы и решения.....	49

ПРИОРИТЕТЫ РАЗВИТИЯ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

<i>Абдулвалиева Т.В.</i> Макроэкономические механизмы обеспечения роста эффективности машиностроительной продукции.....	56
<i>Айтжанова Д.А.</i> Векторы совершенствования ресурсно-сырьевой политики в целях устойчивого функционирования минерально-сырьевого комплекса Казахстана.....	64

ПЕНСИОННАЯ СИСТЕМА И ГЕНДЕРНАЯ ПОЛИТИКА

<i>Халитова М.М.</i> Совершенствование системы гарантирования пенсионных накоплений граждан Казахстана.....	71
<i>Байбергенова Л.Ж., Шаймарданова В.К.</i> Применение гендерного механизма в системе образования Республики Казахстан.....	77

ПРИКЛАДНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НАУКИ

<i>Досманбетова М.С., Рузанов Р.М.</i> Оценка интеллектуального капитала казахстанских предприятий на основе монитора нематериальных активов К-Э. Свейби.....	83
<i>Турсынбаева Д.К., Жадигерова О.Ж., Бекжанова Т.К.</i> Методы оценки размеров теневой экономики и пути ее совершенствования.....	90

* * *

<i>Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.</i> Теоретические предпосылки и история становления гражданского общества в РК.....	97
<i>Жанакова Н.Н., Бабажанова Ж.А.</i> Мировой опыт борьбы с бедностью: на примере Нидерландов, Германии, Китая.....	105
<i>Жохов А.Л., Рахымбек Д., Юнусов А.А., Саудахметов П.А., Оразалиева Р.Н.</i> Культура профессионала – главный ориентир совершенствования современного образования.....	112
<i>Сабдалина А.К.</i> Религиозные слова встречающиеся в поэзии Асан Кайгы и Казтуган жырау.....	119
<i>Қожамақұлова Ж.Ж., Қойшыева Т.Қ., Есентаев Қ.Ө.</i> Основы проектирования обучения средствам информационной технологий в процессе профессиональной подготовки будущих учителей.....	125
<i>Досжан Р.К.</i> Духовное единство мыслителей, внесших вклад в развитие казахской культуры – Абая и Шакарима.....	129
<i>Кенжебаев Д.А.</i> Некоторые вопросы методологии изучения истории военно-космической отрасли.....	133
<i>Плохих Р. В., Бекарыстанова Л.Б., Келинбаева Р.Ж.</i> ГИС в изучении социальной инфраструктуры для целей устойчивого развития селитебной территории.....	140
<i>Байжолова Р.А., Абылкасимова Ж.А.</i> Соотношение занятости и экономической активности населения на национальном рынке труда.....	152
<i>Турмамбеков Т.А., Саудахметов П. А., Нуруллаев М.А., Серимбетова А.Е.</i> О некоторых основаниях и путях решения проблемы критериального оценивания знаний и умений учащихся школы по физике.....	159
<i>Бабижан Б.Ж.</i> Становление казахского профессионального песенного искусства и исполнительские особенности.....	168
<i>Айтжанова Г.Д.</i> Кластерный метод организации лексических упражнений для закрепления в учебниках по иностранному языку для неязыковых школ.....	173
<i>Исабаева С.Н., Чанбаева М.К., Скакова А.Ж., Рыскулов Т.</i> Интранет-портал бизнес жүргізудің тиімді құралы.....	183
<i>Исмагулова Р.С.</i> Роль коммуникативной компетенции в обучении иностранного языка.....	186
<i>Дуйсенова Н.Б., Байказиева Р.Т., Нусипбекова А.Н.</i> Применение компьютерных технологии в системе образовании.....	190
<i>Кердяшкина Г.В., Айтбаев А.Т., Кердяшкин В.В.</i> Новая находка петроглифов в высокогорье Заилийского Алатау.....	193
<i>Жунусова Б.Н.</i> Языковая политика и языковые реформы в государственном и национальном строительстве (на примере Казахстана и Турции).....	197
<i>Сериев Б.А., Нурмаганбет Е.Т.</i> Государственная инвестиционно-правовая политика.....	205
<i>Избасова А.Б.</i> Правовые средства и механизмы противодействия коррупции.....	209
<i>Абдукадиров Ж.А., Қурманбаева М.С.</i> Использование в целях повышения практических знаний студентов в изучении особенностей развития сои в онтогенезе на занятиях по ботанике.....	212
<i>Нурланова В.С.</i> Детские общественные организации как фактор социализации ребенка.....	218
<i>Анарбекова В.Э.</i> Жанр «Кошок» как уникальный памятник кыргызского народа.....	221
<i>Мусуралиева М.М.</i> Информационные ресурсы – как инструмент обеспечения политической безопасности КР.....	227
<i>Мураталиева Н.Х.</i> Изучение личностных свойств и особенностей будущих учителей начальных классов.....	232
<i>Раева Ч.Т.</i> Дидактические требования к применению компьютерной технологии на уроках математики.....	236
<i>Апендиев Т.А.</i> Проблемы возникновения миграционного потока немецкой диаспоры в Казахстане.....	240
<i>Жакупов Ж.А.</i> Научно-ведческие позиции казахской лингвофольклористики.....	248
<i>Алипбек А.З., Таутаева Г.Б.</i> Особенности ведения психолого-педагогической социальной работы с молодежью.....	256
<i>Алипбек А.З., Абдразакова М.</i> Психофизиологические особенности детей с нарушениями зрительной способности.....	263
<i>Бектепова З.А.</i> Качество закона: анализ содержательного аспекта.....	271
<i>Тайторина Б.А., Тусупбекова С.К.</i> Источники права: проблемы интерпретации в современной юридической науке.....	276
<i>Ақынова Ж.М.</i> Эффективное использование интерактивной методики обучения иностранному языку в высших учебных заведениях.....	287
<i>Турдалиева Э. Д., Ақынова Ж. М., Туткабекова К.С.</i> Возможности и эффективности использования информационно-коммуникативных технологии в обучении иностранным языкам.....	292

**PUBLICATION ETHICS AND PUBLICATION MALPRACTICE
IN THE JOURNALS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www:nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

social-human.kz

Редакторы *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов, Т.К. Апендиев*
Верстка на компьютере *Д. Н. Калкабековой*

Подписано в печать 04.04.2015.
Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
21 п.л. Тираж 3000. Заказ 2.

Национальная академия наук РК
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-18, 272-13-19